

Вижиковський Андрій

студент,

Гуменний Володимир

студент,

Погорєлова Оксана

к.біолог.н., доцент

Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Глобальні зміни клімату є однією з найсерйозніших викликів, що постає перед людством у XXI столітті. Зміни температури, рівня моря, частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ – все це має суттєвий вплив на навколишнє середовище, економіку і, зокрема, на діяльність промислових підприємств. Зі зростанням усвідомлення необхідності боротьби зі змінами клімату, промисловість стикається з новими умовами і вимогами, які впливають на її функціонування.

Зміни клімату можуть спричинити різноманітні ефекти на промислові процеси, включаючи зміни в постачанні сировини, зростання витрат на енергетичні ресурси, необхідність адаптації інфраструктури та зміни в регуляторних вимогах. Екстремальні погодні явища, такі як повені, посухи та урагани, можуть порушувати виробничі ланцюги, що веде до перебоїв у постачанні та підвищення витрат. Додатково, підвищення температури і зміни в рельєфі можуть вплинути на ефективність роботи обладнання і виробничих процесів.

Сталий розвиток і адаптація до змін клімату стають ключовими аспектами для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності промислових підприємств. Інтеграція екологічних вимог і адаптаційних стратегій у стратегії підприємств допоможе зменшити негативний вплив кліматичних змін і скористатися можливостями, які виникають внаслідок цих змін. Промисловість повинна адаптуватися до нових реалій, що потребує інноваційних підходів, технологічних рішень і відповідального ставлення до екологічних питань.

Глобальні зміни клімату, викликані антропогенними факторами, становлять одну з найбільших загроз для сучасного світу, надаючи вагомий вплив на всі аспекти економічного і соціального життя, включаючи діяльність промислових підприємств. Ці зміни можуть суттєво вплинути на виробничі процеси, економічні показники і стратегії підприємств.

1. Вплив на постачання сировини. Зміни клімату можуть істотно вплинути на доступність і якість сировини для промислових підприємств. Зміни температури і режиму опадів можуть призвести до зменшення врожайності сільськогосподарських культур, що вплине на постачання сировини для харчової та текстильної промисловості. Екстремальні погодні явища можуть перешкоджати видобутку корисних копалин і створювати перебої в постачанні.

2. Зміни в енергетичному споживанні. Кліматичні зміни можуть вплинути на енергетичні витрати підприємств. Зростання витрат на охолодження: Підвищення температури збільшує потребу в охолодженні, що може суттєво підвищити витрати на енергетичні ресурси. Виклики для енергетичної інфраструктури: Екстремальні погодні умови, такі як урагани і повені, можуть пошкодити енергетичну інфраструктуру, що веде до перебоїв у постачанні енергії і підвищення витрат.

3. Вплив на виробничі процеси. Кліматичні зміни можуть суттєво вплинути на виробничі процеси. Ефективність обладнання: Підвищення температури і вологості може знизити ефективність роботи промислового обладнання і вимагати частішого ремонту та модернізації. Перебої у постачанні: Екстремальні погодні явища можуть переривати ланцюги постачання і знижувати оперативну ефективність підприємств.

4. Регуляторні і нормативні зміни. Зміни клімату ведуть до розвитку нових екологічних норм і вимог. Законодавчі ініціативи: Зростаюча увага до проблеми зміни клімату призводить до посилення регуляторних вимог, таких як обмеження викидів парникових газів і вимоги до енергетичної ефективності. Держави можуть впроваджувати податкові пільги для екологічно чистих технологій або, навпаки, штрафи за забруднення.

5. Вплив на ринки і споживчий попит. Кліматичні зміни можуть вплинути на ринкові умови і споживчий попит. Зміни в попиті: Споживачі все більше надають перевагу товарам і послугам, що відповідають екологічним стандартам, що може змусити підприємства адаптуватися до нових вимог. Конкуренція на ринку: Підприємства, що не адаптуються до змін клімату, можуть втратити конкурентоспроможність на ринку.

6. Адаптаційні стратегії. Для зменшення негативного впливу глобальних змін клімату підприємства можуть впроваджувати адаптаційні стратегії. Впровадження екологічно чистих технологій і практик може зменшити негативний вплив на довкілля і знизити витрати. Розробка стратегій управління ризиками, пов'язаними з кліматичними змінами, дозволяє підприємствам краще підготуватися до можливих викликів.

Загалом, глобальні зміни клімату мають комплексний і багатогранний вплив на діяльність промислових підприємств. Для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності в умовах кліматичних змін важливо інтегрувати екологічні аспекти в стратегії управління і прийняття рішень.

Список використаних джерел

1. Андреев М. Глобальні зміни клімату: вплив на економіку та промисловість. К.: Наукова думка, 2020. 234 с.
2. Гладкий О. Кліматичні ризики та їх вплив на виробництво: економічні аспекти. Економіка та екологія. 2021. № 3. С. 45-59.
3. Долішній М.І., Підгрушний Г.П. Екологізація промисловості: виклики кліматичних змін. Львів: Інститут регіональних досліджень, 2022. 287 с.
4. Горленко О.І. Енергетична ефективність і кліматичні зміни: теорія та практика. Харків: Видавництво ХНУ ім. Каразіна, 2019. 198 с.
5. IPCC. Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Cambridge University Press, 2022.
6. Daly, H., & Cobb, J. For the Common Good: Redirecting the Economy Toward Community, the Environment, and a Sustainable Future. Beacon Press, 2018.
7. Stern, N. The Economics of Climate Change: The Stern Review. Cambridge University Press, 2016.
8. World Bank. Climate Change and Industry: Adaptation Strategies and Practices. Washington: World Bank Publications, 2021.
9. Golubev, A., & Kulikova, N. Industrial Adaptation to Climate Change: International Experience. Springer, 2019.
10. OECD. Climate Change Risks and Adaptation in the Industrial Sector. Paris: OECD Publishing, 2021.